

Ottományban jártunk

A „Táj- és víztörténetet bemutató, oktató és információs házak a Körös-, Berettyó- és Érvölgyében TájVízHáz, HURO/0802/120” projekt két bemutatóházat valósít meg, az egyiket Gyulán, a másikat a romániai Ottományban. A projekt célja a bemutatóházak épületeinek, környezetének kiállítás rendezésére alkalmas kialakítása, a kiállítások megtervezése, megvalósítása és a kiállítások kiadványainak elkészítése. Ezekhez a feladatokhoz kapcsolódóan szakmai tanulmányútra került sor 2011. november 7-én az Érmellék Ottomány (Otomani) nevű, Érszalacs (Salacea) részét képező településére.

Mivel a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör 2011. évi munkatervében több pontban kapcsolódott a projekthez, a tanulmányúton a Baráti Kör tagjai is részt vettek.

Ottomány a Körösök vízrendszerében van, ennek ellenére a projekt indulása előtt alig volt ismert előttünk, pedig több történelmi, gazdasági, politikai, irodalmi kapcsolódása is van Gyulával, Gyula környékével és Békés megyével.

Az Érmelléket Kelet felől szegélyező dombos lábánál fekvő település régóta lakott hely, az ott nagy számban talált bronzkori leletek alapján egy Kárpát-medencei településfejlődési korszakot Ottományi Kultúra néven jegyezték be a régészek. Ez a kultúra közvetlen elődje a Gyulavarsándi Kultúrának.

Az Érmellék az Ős-Tisza, majd a Szamos és a Kraszna észak felé térülése nyomán kialakult, gazdag élővilágú maradvány-mocsarak szövevénye volt egészen az 1859-ben megkezdett, majd hosszú szünet után 1967-től kezdődően véghezvitt lecsapolásig. Ekkor készült el a mai értelemben vett Ér, jelentős részben az 1937-40-ben létesített „Tankárok” felhasználásával.

A létesítendő bemutatóhelynek a Komáromi-udvarház ad otthont, fő épülete a Komáromi-kúria lesz.

Komáromi Csipkés György, Debrecen főbírája az 1600-as évek vége felé kezdte építtetni a gazdasági központot. Ekkortájt az Érmellék nagy része a debreceni polgárok kedvelt gazdasági bázisává lett. A Komáromi-családnak több birtoka volt Békés megyében is. Valószínűleg rokoni kapcsolat is van az ottományi Komáromiak és Komáromy Miklós, Német-Gyula egykori jegyzője között.

Az udvarház többszöri átalakítás és bővítés után a XIX. században élte fénykorát. Gazdasági és családi központ funkciója mellett értékes dendrológiai parkja is létesült.

A kúriát és környezetét Szabó István tanár úr, a település múltjának és értékeinek megőrzése iránt elkötelezett, kutatói szemléletű helytörténész mutatta be. Szabó István élő példája Ottomány kultúrához való kapcsolódásának. Versek, gyűjtés, tájvédelem, emlékhelyek, oktatásügy, önkormányzati munka, könyvírás, irodalmi kapcsolatkeresés, történetkutatás, stb. foglalkoztatják, s ezekről színesen, nagy lelkesedéssel beszélt nekünk.

A tanulmányúton rengeteg ismeretet szereztünk a romániai társ-helyszínről, annak történetéről, értékeiről, valamint a két helyszín sokszálú történelmi, irodalmi, szakmai kapcsolódásáról.

Czakó András

A Baráti Kör tagjai Ottományban

